

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

TÖÖANDJAD

Justiitsministeerium
Tõnismägi 5a
15191 Tallinn

Meie 18.05.2017 nr 4/133

Ettepanekud maksejõuetusega seonduvate probleemide lahendamiseks ja ausama ettevõtluskeskkonna tagamiseks

Lugupeetud Urmas Reinsalu!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda ja Eesti Töandjate Keskliit esitavad Justiitsministeeriumile üksteist ettepanekut, mis aitavad meie hinnangul kaasa maksejõuetusega seonduvate probleemide leevendamisele ning tagavad ausamat ettevõtluskeskkonda. Samas mõõname, et meie poolt esitatud ettepanekud võivad vajada veel täiendavat analüüsi ning mõjude hindamist.

1. Tõhusam järelevalve majandusaasta aruande esitamise kohustuse üle

Hetkeolukord ja probleem

Viimastel aastatel on ca 60 protsenti majandusaasta aruannetest esitatud õigeaegselt ning umbes 20 protsenti esitatakse äriregistrile hilinemisega. Ligi 20 protsenti jätab erinevatel põhjustel majandusaasta aruande äriregistrile esitamata.

Kui majandusaasta aruanne jäetakse seaduses ettenähtud aja jooksul (kuue kuu jooksul arvates majandusaasta lõppemisest) esitamata, võib registripidaja äriseadustiku § 71 kohaselt trahvida ettevõtjat ja kõiki andmete esitamiseks kohustatud isikuid (sh juhatuse liikmeid) ilma hoiatamata. Määratav trahv ei või olla väiksem kui 200 eurot ja suurem kui 3200 eurot. Kui aruandekohustuslane ei esita pärast trahvi määramist majandusaasta aruannet, võib talle määrata uue trahvi. Kui isik trahvi ei tasu, saadab registripidaja trahvi sundtäitmisele.

Kui aruande esitamise tähtajast on möödas kuus kuud, kohustab registripidaja ettevõtjat äriregistrist kustutamise hoiatusel esitama majandusaasta aruande määratud tähtaja jooksul. Kui ettevõtja ei esita aruannet, võib registripidaja kõige varem 1,5 aastat pärast aruande esitamise tähtaja möödumist ettevõtja kustutada äriregistrist.

Täna on registripidajal õigus otsustada, kas majandusaasta aruande esitamata jätmisel määrata trahv, kellele määrata ning millises ulatuses. Seetõttu on ka trahvi määramise praktika väga erinev. Mõnele ettevõtjale määratakse trahv, kui aruande esitamise tähtajast on möödas näiteks 4 kuud. Samas mõnele ettevõtjale ei määrata trahvi ka siis, kui aruande esitamise tähtajast on möödas näiteks 1,5 aastat. Kuna trahvi kohaldamine on ajamahukas, ei ole registripidaja väga huvitatud trahvide määramisest. Seetõttu jätvavad paljud ettevõtjad aruande esitamata või esitavad hilinemisega, sest trahvi saamise risk ei ole väga kõrge.

Teiseks probleemiks on see, et paljud ettevõtjad eelistavad juriidilise isiku vabatahtlikule lõpetamisele likvideerimiseta kustutamist registripidaja poolt. Kuna

äriühingu lõpetamise protsess on keeruline, siis kasutavad paljud ettevõtjad aruande mitte esitamist selleks, et registripidaja ise kustutaks ettevõtja äriregistrist. Seetõttu on äriregistris palju ettevõtjaid, mis realselt ei tegutse ja ootavad registripidaja poolset kustutamist.

Ettepanekud probleemi lahendamiseks

- 1) Kui registripidajal ei ole piisavalt ressursse, et teostada tõhusamat järelevalvet aruannete esitamise kohustuse üle, siis võiks järelevalve majandusaasta aruande esitamise kohustuse üle anda maksu- ja tolliametile. Maksu- ja tolliametil on olemas vastavad IT-süsteemid ning ka varasem kogemus seoses maksudeklaratsioonidega. Edaspidi võiks järelevalve majandusaasta aruannete esitamise üle toimuda sarnaselt järelevalvega maksudeklaratsiooni esitamise kohustuse üle. See tähendab, et kui ettevõtja ei ole aruannet õigeaegselt esitanud, võib maksuhaldur määrata aruande esitamiseks tähtaja ja teha hoiatuse, et maksuhalduri määratud tähtajal aruande esitamata jätmise korral võidakse rakendada sunniraha. Esimesel korral rakendatav sunniraha ei või ületada 1300 eurot ja teisel korral 2000 eurot. Kokku ei või sunniraha ületada 3300 eurot. Maksu- ja tolliametil on olemas ka võimekus tegeleda teavitustööga ehk anda äriühingutele enne aruande esitamise tähtaega teada, et varsti tuleb aruanne esitada. Samuti tuleb teavitusega tegeleda vahetult pärast tähtaja möödumist. Seda ettepanekut sisaldav eelnõu oli 2015. aastal ka ametlikul kooskõlastusringil.
- 2) Kui äriühing jätab majandusaasta aruande esitamata, siis võiks registripidajal olla õigus see äriühing äriregistrist kustutada kiiremini kui 1,5 aastat pärast aruande esitamise tähtaja möödumist. See aeg võiks olla näiteks aasta.
- 3) Kui äriühing ei ole äriregistrile esitanud majandusaasta aruannet kuue jooksul pärast aruande esitamise tähtaega, siis peaksid sellega kaasnema lisaks eelnimetatule ka muud tagajärjed:
 - a. Sellisel juhul võiks maksuhalduril olla õigus kustutada käibemaksukohustuslane registrist või siis kohustada äriühingut registrist kustutamise hoiatusel esitama majandusaasta aruannet või muid maksukohustuslase ettevõtlusega tegelemisega seonduvaid tööendeid.
 - b. Hankija ei sõlmi hankelepingut äriühinguga ning kõrvaldab hankemenetlusest äriühingu, kes ei ole kuue kuu jooksul pärast majandusaasta aruande esitamise tähtaega aruannet äriregistrile esitanud.
 - c. Kui äriühingule on antud majandustegevuse teostamiseks tegevusluba, siis peatatakse tegevusluba kuni majandusaasta aruande esitamiseni äriregistrile.
- 4) Kui äriühingu vabatahtliku lõpetamise protsessi muuta lihtsamaks, siis väheneb ka nende isikute arv, kes kasutavad majandusaasta aruande mitteesitamist äriühingu kustutamiseks äriregistrist. Konkreetsed ettepanekud äriühingu vabatahtliku lõpetamise menetluse lihtsustamiseks on kirjas järgmises punktis.

2. Äriühingu vabatahtliku lõpetamise lihtsustamine

Hetkeolukord ja probleem

Kui äriühingu asutamine on Eestis tehtud väga lihtsaks, siis äriühingu lõpetamine on keerulisem ja ajamahukam. Äriseadustiku kohaselt kulub näiteks osaühingu

lõpetamiseks minimaalselt kuus kuud, keskmine osaühingu likvideerimismenetluse kestus on aga oluliselt pikem. Äriühingu lõpetamine võtab vähemalt kuus kuud aega ka juhul, kui äriühingul puuduvad võlausaldajad ja varad.

Alates 2015. aastast on äriseadustikus võimalus osaühingute ja aktsiaseltside lihtsustatud lõpetamiseks. Äriühingu vara on võimalik ühendada füüsilise isiku varaga juhul, kui see füüsiline isik on osaühingu või aktsiaseltsi ainuosanik või -aktsionär (osaühingu või aktsiaseltsi ühinemine füüsilise isiku varaga). Sellisel juhul lähevad äriühingu õigused ja kohustused üle äriühingu omanikule ning keerulist ja aega nõudvat likvideerimismenetlust ei ole vaja läbi viia. OÜ või ASi lihtsustatud lõpetamiseks tuleb sõlmida notariaalselt tõestatud ühinemisleping. Üks kuu enne ühinemise äriregistrisse kandmise avalduse esitamist tuleb ühinemisest teavitada võlausaldajaid. Võlausaldajal on õigus nõuda tagatist oma nõuetele. Ühinemise registrisse kandmise avaldusele tuleb lisada lõppbilanss ning ühendava füüsilise isiku kirjalik kinnitus selle kohta, et ta ei ole maksejõuetu. Ühinemiseks on vajalik ka maksu- ja tolliameti nõusolek.

Ettepanekud probleemi lahendamiseks

- 1) Alates 2015. aastast kehtivat osaühingute ja aktsiaseltside vabatahtlikku lõpetamise protsessi võiks veelgi lihtsamaks teha.
 - a. Kaotada nõue, et ühinguleping peab olema notariaalselt tõestatud.
 - b. Kaotada nõue, et osaühing või aktsiaselts peab vähemalt üks kuu enne ühinemise äriregistrisse kandmise avalduse esitamist avaldama ühinemise kohta teate ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded. Selline nõue tuleks kaotada juhul, kui äriühingul puuduvad võlausaldajad.Nende kahe ettepaneku elluviimise korral oleks võimalik ainuosanikul või – aktsionäril sisuliselt ühe päevaga lõpetada äriühingu tegevus, kui äriühingul puuduvad võlausaldajad.
- 2) Lihtsustada ja kiirendada nn tavalist vabatahtliku lõpetamise protsessi ja likvideerimismenetlust. Üheks võimaluseks on lühendada likvideerimismenetluses läbiviidavatele toimingute kohustuslikke tähtaegasid, et seadus lubaks äriühingu lõpetamise protsessi kiiremini läbi viia kui minimaalselt kuue kuu jooksul.

3. Võlgniku vastutus äriühingute jagunemise ja ühinemise protsessis

Hetkeolukord ja probleem

Riigikohus on lahendi 3-1-1-133-13 punktis 16 toonud välja, et praegu võimaldab seadus juriidilise isiku jagunemise, ühinemise või likvideerimise abil vältida selle isiku karistamist või siis muuta karistamine ebatõhusaks põhjusel, et süüteo toime pannud juriidilise isiku majanduslik identiteet on karistamise hetkeks üle läinud mõnele teisele juriidilisele isikule.

Ettepanekud probleemi lahendamiseks

Äriühingute jagunemine ja ühinemine ei peaks välistama võlgniku karistusõiguslikku vastutust. Selleks pakume välja erinevaid lahendusi:

- 1) Keelata teatud juhtudel juriidiliste isikute jagunemine ja ühinemine (nt kui see on vajalik kriminaalmenetluse tagamiseks või äriühingul puudub juhatas).

- 2) Omistada tegu teatud juhtudel (nt äriühingu ainukese ettevõtte ülemineku korral) juriidilisele isikule, kes on teo toime pannud juriidilise isikuga majanduslikult identne.

4. Maksejõuetusombudsmani institutsiooni loomine

Hetkeolukord ja probleem

Maksejõuetusmenetluse peamiste probleemidena on välja toodud raugemiste suurt arvu ning nõuete rahuldamise madalat protsenti. Levinud praktika on see, et juhatuse liige viivitab pankrotiavalduse esitamisega nii kaua, et äriühing on varatu ning puuduvad vahendid pankrotimenetluse kulude katmiseks. Sellises olukorras puudub ka võlausaldajatel motivatsioon panustada täiendavaid vahendeid pankrotimenetluse läbiviimiseks. Eelnevast tulenevalt jäävad välja selgitamata maksejõuetuse põhjused ning pahatahtlikult käitunud isikuid ei ole võimalik vastutusele võtta. See kahjustab omakorda ausat ettevõtluskeskkonda.

Ettepanek probleemi lahendamiseks

Toetame justiitsministeeriumi varasemat ettepanekut luua Eestis nn maksejõuetusombudsmani institutsioon, kes hakkaks teostama riiklikku järelevalvet pankrotimenetlustes. Selle tulemusena saab riik ülevaate kõikidest pankrotimenetlustest ning saab põhjendatud vajaduse korral sekkuda nendesse pankrotiasjadesse, kus on vaja uurida maksejõuetuse põhjuseid. See tähendab, et kui võlgnikul ei ole piisavalt rahalisi vahendeid menetluskulude katmiseks ning võlausaldaja ei soovi täiendavaid vahendeid sisse panna pankrotimenetluse läbiviimiseks, jätkub pankrotimenetlus riigi kulul, kui esineb mõjuvaid põhjuseid (nt võlgniku kuritahtlik tegevus). Selline riigipoolne panustamine on vajalik, et põhjendatud juhtudel teha kindlaks maksejõuetuse põhjused ning vajaduse korral ka maksejõuetuse põhjustanud isikud vastutusele võtta.

5. Ettevõtte asutamise piirangud

Hetkeolukord ja probleem

Kui füüsilisel isikul ei ole ettevõtluskeeldu või ärikeeldu, siis võib ta asutada uue äriühingu. Seega võib uue äriühingu asutada ka näiteks isik, kes on sajas ettevõttes juhatuse liige ning ei ole mitu aastat äriregistrile esitanud nende äriühingute majandusaasta aruannet.

Ettepanek probleemi lahendamiseks

Piirata füüsilisel isikul uue äriühingu asutamist, kui ta on juhatuse liige äriühingus, mis ei ole pikemat aega esitanud äriregistrile majandusaasta aruannet ja/või jätnud maksu- ja tolliametile esitamata maksudeklaratsioonid. Kui aruandekohustuse täitmata jätmine ei ole tingitud juhatuse liikmest (nt omanikud ei kinnita majandusaasta aruannet ning juhatuse liige ei saa seetõttu aruannet äriregistrile esitada), siis vabaneb juhatuse liige piirangust, kui astub juhatuse liikme kohalt tagasi.

6. Igal ettevõttel peab olema juhatuse liige

Hetkeolukord ja probleem

Tulenevalt tsiviilseadustiku üldosa seaduse (TsÜS) § 31 lõikest 2 on eraõigusliku juriidilise isiku juhtorganiks eelkõige juhatuse liige. Osaühingu ja aktsiaseltsi puhul on

tegemist kohustusliku juhtimisorganiga ning juhatuse liikmed tuleb kanda äriregistrisse (ÄS § 145 lg 1 p 5 ja §243 lg 2 p 7). Samas on praktikas võimalik olukord, kus äriühingul ei olegi juhatust. See on võimalik näiteks juhul, kui juhatuse liige (või liikmed) on teinud tagasiastumise avalduse, juhatuse volitused on lõppenud, määratud on ärikeeld, kuid uut juhatust ei ole nimetatud.

ÄS § 59 lg 6 sätestab, et kui äriühingu juhatuse koosseis ei vasta seaduse või põhikirja nõuetele, määrab registripidaja äriühingule juhatuse koosseisu seaduse või põhikirja nõuetega vastavusse viimiseks tähtaja, mis ei tohi olla lühem kui kuus kuud. Kui äriühing määratud tähtaja jooksul seda ei tee, võib registripidaja otsustada äriühingu sundlõpetamise.

Eeltoodust lähtuvalt on praegu võimalik selline olukord, kus äriühingu tegutsemine ei ole küll piiratud, kuid tal ei pruugi teatud perioodil olla juhtivat ning tegevuse eest vastutavat organit. Muu hulgas võib puududa isik, kes vastutab näiteks pankrotiavalduse esitamise eest, kui ühing on maksejõuetu.

Lisaks olukorras, kus ühing on maksejõuetu ja puudub juhatuse, võib tegemist olla hoopis pahatahtliku tegevusega ning kuuekuuline tähtaeg venitab vaid protsessi.

Ettepanekud probleemi lahendamiseks

- 1) Äriregistrit tuleb arendada selliselt, et register kontrolliks automaatselt juhatuse olemasolu (koosseisu vastavust), et tuvastada koheselt need äriühingud, kellel puudub juhatuse ehk vastutav organ.
- 2) Lisaks leiame, et kuuekuulist tähtaega tuleks lühendada näiteks kolmele kuule, et ära hoida põhjendamatu venitamine. Ühest küljest on juhatuse olemasolu kohustuslik ning teisest küljest tegevuse jaoks ka vajalik. Ei ole mõistlik, et äriühingul puudub pool aastat juhtivat organit. Samas mõistame, et juhatuse valimise protsess võib siiski aega võtta, mistõttu teatud mõistlik aeg peaks selleks antud olema.
- 3) Ühtlasi tuleks kaaluda regulatsiooni loomist, mis sätestab konkreetselt, kes vastutab juhatuse puudumise perioodil juhatusele seatud kohustuste täitmise eest.

7. Ärikeelu kohaldamise lihtsustamine

Hetkeolukord ja probleem

Ärikeeld on pankrotiõiguslik õiguskaitsevahend, millega piiratakse isikul olla pankroti väljakuulutamise kuni pankrotimenetluse lõpuni kohtu loata ettevõtja, juriidilise isiku juhtorgani liige, juriidilise isiku likvideerija või prokurist. Kehtiva õiguse kohaselt rakendub füüsilisest isikust võlgnikule pankrotimenetluse ajaks automaatselt ärikeeld (PankrS § 91 lg 1), pankrotivõlgnikust äriühingu juhatuse liikme puhul on kohtul aga kaalutusõigus (PankrS § 91 lg 2). Juhul, kui isik on süüdi mõistetud jõustunud kohtuotsuse alusel pankroti- või täitemenetlusala kuriteo või maksualase kuriteo toimepanemises, võib kohus pankrotimenetluse lõpetamisel määrata, et ärikeeld kehtib ka kolme aasta jooksul pärast pankrotimenetluse lõppu (PankrS § 91 lg 3).

Riigikohus on ärikeelu kohaldamist kitsendanud selliselt, et ärikeeldu saab kohaldada üksnes isiku suhtes, kes on pannud pankrotistunud juriidilist isikut juhtides suure tõenäosusega toime kuriteo, kuid keda ei ole selle eest veel süüdi tunnistanud (põhjendatud kuriteokahtlus) ning kelle puhul on tõsine oht, et ta võib ärikeelu

kohaldamata jätmisel toime panna uusi sarnaseid kuritegusid. Ärikeelu kohaldamiseks ei piisa väärtokahtlusest või üksnes võimalikust kahju tekitamisest.

Selline kitsendus teeb ärikeelu kohaldamise pahatahtlikele ettevõtjatele üsna keeruliseks ning ebaselgeks. Sama seisukohta on väljendatud ka õiguskirjanduses, näiteks on Paul Varul 2013. aasta Juridica artiklis "Maksejõuetuse areng Eestis" märkinud, et Riigikohtu poolt ärikeelu kohaldamisele antud tõlgenduse tõttu, on ärikeelu rakendamine praktikas peaaegu võimatu, mis elimineerib aga ühe mõjusaima vahendi, mida on võimalik pahatahtlike võlgnike ohjeldamiseks kasutada. Lisaks on ärikeelu kohaldamise probleemidele juhtinud tähelepanu ka Justiitsministeerium maksejõuetusõiguse revisjoni raames. On selge, et ärikeelu näol on tegu intensiivse sekkumisega isiku ettevõtlusvabadusse, kuid teatud juhtudel peaks ärikeeldu kui efektiivset vahendit pahatahtlike võlgnike vastu, olema praktikas siiski võimalik kohaldada ning seega võiks olla ka selgem, millistel alustel see kohaldub.

Ettepanekud probleemi lahendamiseks

- 1) Sätestada seaduses lahtine loetelu, millal pankrotimenetluse ajal pankrotivõlgnikust äriühingu juhatuse liikmele ärikeeldu kindlasti kohaldatakse, s.o asjaolud, mis viitavad, et tegemist on pahatahtlikult käitunud isikuga ning tuleks ära hoida tema võimalik pahatahtlik tegutsemine teistes äriühingutes. Selgem regulatsioon ja lahtine loetelu keelu kohaldamise alustest, aitab muuta ka juriidiliste isikute juhtide isikliku vastutust selgemaks ning seeläbi tõsta maksejõuetusmenetluse tõhusust. Tegemist oleks nii-öelda lahtise loeteluga ning kohtule jääks siiski kaalutusõigus kohaldada ärikeeldu ka teistes olukordades, kus see on vajalik. Ärikeelu kohaldamise alusteks võiksid olla näiteks järgmised asjaolud:
 - juhatuse liikmele on varasemalt kohaldatud vähemalt kolmel korral ärikeeldu;
 - juhatuse liige on jätnud korduvalt esitamata majandusaasta aruande (sh erinevates äriühingutes), välja arvatud juhul, kui majandusaastaruande esitamata jätmine on tingitud sellest, et osanikud ei ole seda kinnitanud. Samuti näiteks, raamatupidamisdokumentide mitteõigeaegne esitamine pankrotihaldurile;
 - juhatuse liige on jätnud korduvalt esitamata maksudeklaratsioone;
 - juhatuse liige tegi põhjendamatuid väljamakseid seotud isikutele (sh näiteks iseendale);
 - pankrotiavalduse õigeaegne esitamata jätmine.
- 2) Pankrotimenetluse järgselt võimaldada ka pikema kui kolmeaastase ärikeelu kohaldamist. Karistusseadustikust tulenevat ettevõtluskeeldu saab kohaldada kuni viieks aastaks. Kuivõrd ärikeeld ja ettevõtluskeeld on sisult osaliselt kattuvad, siis on asjakohane võimaldada ka ärikeelu kohaldamist teatud juhtudel kuni viieks aastaks. Pikema, kui kolme aastase keelu kohaldamise kaalutusõigus jääks kohtule, kuid see oleks eelkõige vajalik näiteks juhul, kui tegemist on korduva ärikeeluga.

8. Aegumine

Hetkeolukord ja probleem

Pankrotimenetlusele on iseloomulik, et haldur võib tagasi võita teatud tehingud, mille võlgnik või kolmas pool sõlmis enne pankrotimenetluse algust ning mis kahjustab

võlausaldajate huve (PankrS § 109 lg 1). Seejuures on maksimaalselt võimalik võita tagasi tehinguid ja toiminguid, mida tehti viis aastat enne ajutise halduri nimetamist (PankrS § 110 lg 1 p 4).

Võib tekkida oht, et saneerimismenetluse ajal ettevõtja poolt võõrandatud vara ei ole võimalik järgnevas pankrotimenetluses tagasi võita, sest tagasivõitmise tähtajad on möödas.

Ettepanek probleemi lahendamiseks

Lisada säte, mis peatab pankrotimenetluse või täitemenetluse raames tehingute tagasivõitmise tähtaegade kulgemise saneerimise ajaks, et ka hiljem oleks võimalik võlausaldajate kaitseks teostada vara tagasivõtmist.

9. Likvideerimise tähtaeg

Hetkeolukord ja probleem

PankrS § 130 lg 3 kohaselt tuleb äriühingu likvideerimine läbi viia pankrotimenetluse lõpuks. Kui juriidilisest isikust võlgniku pankrotimenetlus lõpetatakse raugemise tõttu, likvideerib ajutine haldur juriidilise isiku kahe kuu jooksul menetluse lõpetamise määruse jõustumisest arvates likvideerimismenetluseta. Õigustatud isiku taotlusel võib kohus käesoleva lõike esimeses lauses nimetatud tähtaega pikendada kuni kuue kuuni (PankrS § 29 lg 8).

Kuigi äriseadustiku § 218 lg 1 sätestab piirangu, et poolelioleva kohtumenetluse puhul ei või juriidilist isikut registrist kustutada, on praktikas esinenud juhte, mil juriidiline isik lõpetatakse ja kustutatakse registrist vaatamata pooleliolevale kohtumenetlusele või õigustatud isiku pikendamise taotlusele pankrotiavalduse menetluse raugemisel. Seejuures võib juriidilise isiku lõppemisel õigusjärgluseta olla tagajärg menetluse lõpetamine lahendit tegemata (TsMS § 428 lg 1 p 5; § 477 lg 1). Ka juhatuse liikme suhtes vastutusotsuse koostamise eeltingimus on juriidilise isiku õigusvõime olemasolu, mistõttu vabaneksid maksuvõla eest vastutavad juhatuse liikmed vastutusest, kui äriühing kustutatakse ennetähtaegselt äriregistrist. Kui esineb alus vastutusotsuse tegemiseks, ei aita ühingu registrist kustutamiseiga vastutusest vabanemine ettevõtluskultuuri parendamisele kaasa.

Ettepanek probleemi lahendamiseks

Õigusselguse ja praktikas kerkinud probleemi lahendamiseks lisada konkreetne säte, mis keelab ka raugemise korral ettevõtjat registrist kustutada, kui on käimas kohtumenetlus.

10. Kohtutäiturite täitemenetlusandmete avalikustamine

Hetkeolukord ja probleem

Praegu on ettevõtete kohta käivad kohtuotsused avalikud ning kättesaadavad Riigi Teatajas. Jõustunud kohtuotsuste kättesaadavus on oluline moment võlausaldajate jaoks otsustamiseks, kas tegemist on usaldusväärse partneriga või ei. Samas annaks parema ülevaate ka käimasolevate täitemenetluste, s.o üleval olevate võlgnevuste avalikustamine. Informatsioon aktiivsete täitemenetluste kohta annaks teavet, kas võlgnikust ettevõtja on kohtulahendiga määratud nõude vabatahtlikult ära maksnud või on võlausaldaja siiski pidanud nõude täitmiseks pöörduma kohtutäituri poole. Muu hulgas võimaldab see võlgnikust ettevõtja mainet veidi ka parandada. Seda näiteks

olukorras, kus ta on võlgnevuse koheselt ära tasunud või asunud seda korrapärast ajatama. Ainuüksi kohtulahendite avalikustamine ei anna võlausaldajatele infot selle kohta, kas võlgnik on kohtulahendiga seotud kohustuse täitnud või ei.

Ettepanek probleemi lahendamiseks

Sarnaselt maksuvõla informatsioonile avalikustada ka teave käimasolevate täitemenetluste kohta, eelkõige see, et täitemenetlus on algatatud ning kui suur on võlgnevus.

Võimalikult palju ühingu maksevõime ja usaldusväarsusega seotud infot peaks olema kättesaadav ühest keskkonnast ning olema aktuaalne ja kasutajamugav. Kuivõrd muu äriühingu kohta käiv oluline informatsioon (maksuvõlg, kustutamishoiatused jne) on aga kättesaadav Äriregistris, siis leiame, et on asjakohane ka täitemenetluse andmed avaldada just Äriregistris. Üks infot koondav keskkond lihtsustaks võlausaldajate toiminguid ning annaks parema ülevaate äriühingu usaldusväarsusest.

11. Juriidilise isiku aadress

Hetkeolukord ja probleem

Praegu on võimalik ettevõtte juriidiliseks aadressiks määrata asukoht, mida tegelikkuses ei eksisteeri või on tegu maatükiga, kus ettevõtte füüsiliselt tegutseda ei saakski (näiteks ehitisea põllumaa). Pahatihti seda ka tehakse, mistõttu ei suudeta ettevõttele vajalikke dokumente kätte toimetada ning maksejõuetuse eest vastutavaid isikuid üles leida.

Ettepanek probleemi lahendamiseks

Tuleks tõhustada järelevalvet äriregistrisse kantavate andmete sisulise õigsuse üle. Registripidaja võiks kontrollida, kas äriregistrisse kantav aadress realselt eksisteerib ning kas ja mis liiki ehitise seal asub. Vastavad andmed on võimalik kätte saada näiteks ehitisregistrist, kust nähtub nii ehitise liik kui nimetus. Selline kontroll võiks toimuda automaatselt enne juriidilise isiku kandmist äriregistrisse.

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda ja Eesti Töandjate Keskliit on valmis kirjeldatud ettepanekuid Justiitsministeeriumile lähemalt selgitama. Loodame, et ettevõtjate esindusorganisatsioonide ja Justiitsministeeriumi koostöö tulemusena on võimalik lahendada või vähemalt leevendada maksejõuetusega seonduvaid probleeme.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt

Mait Palts, Eesti Kaubandus-Tööstuskoja peadirektor

Toomas Tamsar, Eesti Töandjate Keskliidu juhataja